

APLANKYKITE UTENĄ - JUK ČIA LANKĖSI NET GARSUSIS H. DE BALZACAS

Ar žinojote, kad Utena – Rytų Aukštaitijos sostinė – yra vienas seniausių Lietuvos miestų? Jis pirmą kartą paminėtas 1261 metais karaliaus Mindaugo laiške. Utena įsikūrusi ypač vaizdingoje vietovėje – tarp Dauniškio ir Vyžuonaičio ežerų. Utenos kraštas žavus visais metų laikais: vasarą poilsiautojus vilioja nuostabus Alaušo ežeras, žiemą – gausybę autosporto mėgėjų pritraukia populiarusis „Halls Winter Rally“ ralis.

Pirmuoju objektu, nuo kurio patogiausia pradėti kelionę, Utenos turizmo informacijos centras siūlo rinktis **Vytauto Valiušio keramikos muziejų** (Topolių g. 7, Leliūnai).

Leliūnų miestelyje, esančiame 10 kilometrų nuo Utenos, keramikas V. Valiušis, dabar jau tituluojamas pirmuoju nepriklausomos Lietuvos puodžių karaliumi, 2001 m. įkūrė keramikos muziejų. Muziejaus ekspozicijų salėse rodoma apie 700 autentiškų senosios keramikos pavyzdžių. Tai – terlės, čerpės, puodai ir puodeliai, puodynės, puošnūs ąsočiai, palivonai, bosai, lekai ir kt. Šalia jų eksponuojami nauji keramikos kūriniai, etnografiniai eksponatai. Keramikos muziejaus dirbtuvėse įrengtos trys modernios patalpos: viena iš jų skirta lipdytinės keramikos mokymuisi, antra – žiedžiamosios, trečiojoje pastatytos keramikos degimo krosnys. Įrengtos penkios keramikų darbo vietos. Muziejaus lankytojai, atsisėdę prie žiedimo rato, gali nužiesti pirmąjį savo gyvenime puodą.

Muziejaus lankymas suaugusiajam kainuoja 0,58 euro, mokiniams ir studentams – 0,29 euro. Jei norėsite žiesti puodą, ši pramoga papildomai kainuos nuo 1,45 euro, atsižvelgiant į tai, ką žiesite.

Objekto lankymo trukmė – apie valandą.

Prisilietę prie keramikos, važiuokite į Uteną pasižvalgyti po **Dauniškio parką**. Utena – bene vienintelis Lietuvoje miestas, turintis tarp gatvių ir namų įsispraudusius du ežerus – Dauniškio ir Vyžuonaičio. Vaizdingas Dauniškio parkas yra pamėgta uteniškių ir miesto svečių poilsio vieta.

Prieš ketverius metus 750-ųjų įkūrimo metinių proga Utena gavo įspūdingą dovaną: miesto centre esančiame Dauniškio ežere buvo įrengta unikali atrakcija – **šviečiantis ir grojantis fontanas su vandens ekranu**. Nuo pakrantės vaikštinėjant parko takeliais puikiai matyti beveik valandą trunkantis fontano koncertas: įvairiais aukščiais ir kryptimis į dangų skriejančių vandens srovių šokis, derantis su sklindančiomis skambiomis melodijomis, o vakare – ir su šviesomis.

Žvelgiant į Dauniškio ežero fontaną akys krypsta į kitame krante iškilusius didingus maldos namus – baltutėlę koplyčią. Tai – **Švenčiausios Mergelės Marijos, kankinių karalienės, koplyčia** (Aušros g.), pastatyta Aleksandro Žemaičio. Jis prieš pat koplyčios pašventinimą mirė ir joje buvo palaidotas. Kertinis koplyčios akmuo buvo padėtas 1992 metų gegužės 14 dieną. Teritorijoje aplink koplyčią, vadinamajame partizanų kalnelyje, yra palaidota daug partizanų. Neseniai koplyčios išorė buvo atnaujinta, joje pradėjo vykti pamaldos.

Jei norėsite pažiūrėti fontano programą, skirkite 45 min., jei to neketinate daryti – 20 minučių.

Šviečiančio ir grojančio fontano Dauniškio ežere veikimo grafikas skelbiamas viešai prie pontoninio liepto.

Visomis savaitės dienomis 12 val. prasideda „Vidurdienio šauklys“ ir trijų minučių sinchronizuota programa su muzika. Po to – 45 min. fontano programa su muzika. Nuo 13 val. kas valandą vienos minutės sinchronizuota programa su muzika. Fontano vakarinė programa ketvirtadieniais – šeštadieniais trunka valandą. Preliminarus programos laikas: liepą 22–23 val., rugpjūtį nuo 21 val. 30 min. – 22 val. 30 min., rugsėjį 20 val. 30 min. – 21 val. 30 min.

Miesto sodas (J. Basanavičiaus g.) Utenoje vilioja pėsčiųjų takais, pakeltais 1,5 m virš žemės paviršiaus. Vaikštant jais galima grožėtis išpuoselėta augmenija ir dviejų upelių – Krašunos bei Vyžunos – santaka. Taip pat šiame 3 hektarų ploto parke įrengti platūs laiptai, nuo kurių po visą Miesto sodą šakojasi takai. Miesto sodas su Dauniškio ir Vyžunos parkais jungiasi į visumą, besidriekiančią per visą Utenos miestą.

Pasivaikščioti po parką užtruks apie 20 minučių.

Apvaikščioję gamtos objektus, traukite į **senąjį Utenos paštą**, kur dabar veikia Dailės mokykla (J. Basanavičiaus g. 36). Utenos pašto kompleksas statytas 1830–1835 m. Tai Sankt Peterburgas – Varšuva trakto vidurys. Pašto stotis atlikdavo pašto tarnybų, arklių keitimo, kareivinių funkcijas, čia taip pat buvo poilsio kambariai keliaujantiems ir laukiantiems karietų. Anuomet, tik atidarius kelią, Utenos pašte lankėsi Rusijos caras Nikolajus I su sūnumi Aleksandru, čia buvo užsukęs ir rusų dailininkas Ilja Repinas. 1843 m Utenos pašte arklius keitė garsus prancūzų rašytojas Honore de Balzacas. Pašto stoties rūsys iki šiol gerai išsilaikęs, jame dabar įrengta dailės galerija.

Dėl apsilankymo senajame Utenos pašte būtina susitarti iš anksto (tel. 8 389 61598, 8 687 73522). Paštui apžiūrėti skirkite 20 minučių.

Jei nepavalgėte Dauniškio parke ar Utenos miesto parke, galite pietų užsukti į kavinę „Abu“ (Aukštaičių g. 3B). Čia vištienos kepsnys kainuos 4,4 euro, kiaulienos – daugiau kaip 5 eurai.

Jei domitės literatūra, po pietų aplankykite **Rašytojų kalnelį** Vyžuonų miestelyje. Vyžuonose 2000 metais skulptoriaus Henriko Orakausko pastangomis atsirado Rašytojų kalnelis, įamžinęs dviejų talentingų rašytojų – literatūros kritiko Antano Masionio ir prozininko Broniaus Radzevičiaus – atminimą. Šiame objekte užtruksite apie 20 minučių.

Iš Vyžuonų – į Užpalius, kur stovi **Švč. Trejybės bažnyčia** (J.Basanavičiaus g. 6) ir 1847 m. parapijiečių lėšomis statyta **varpinė**. Pirmo aukšto sienos sumūrytos iš akmenų, kitų – iš raudonų plytų. Sienų storis – net 1,8 m. 1971 metais varpinė buvo įrašyta į architektūros paminklų sąrašą. Anksčiau jos vietoje stovėjo medinė varpinė.

Pirmosios žinios apie Užpalių bažnyčią datuojamos 1532 m. Apie 1750 m. senoji bažnyčia buvo nugriauta ir pastatyta nauja medinė. XVIII a. pabaigoje miestelyje kilo gaisras. Sudegė ir bažnyčia. Vėliau ji buvo atstatyta. 1884–1892 metais kunigo Kazimiero Kozminsko ir parapijiečių rūpesčiu pastatyta nauja mūrinė gotikinio stiliaus bažnyčia. Iškilė nauja špitolė, klebonija, liaudies namai. Bažnyčioje buvo įrengti 5 altoriai, sumontuoti 16 balsų vargonai su pedalais. Šventorius aptvertas permatomų pinučių su mūriniais stulpeliais tvora.

Apžiūrėti bažnyčia ir varpinei skirkite 20 minučių.

Toliau kelias veda prie **šv. Krokulės šaltinio** (Lygamiškio k., Utenos r.), kuris trykšta Šventosios aukštumos papėdėje. Į šaltinio duburį dar XX a. pradžioje įleistas akmeninis 0,6 m aukščio 1,2 m skersmens rentinys. Krokulės vanduo garsėja nepaprastomis savybėmis gydyti įvairias ligas, teikti laimę, saugoti nuo Perkūno... Greta Krokulės šaltinio pastatyta raudonų plytų koplytėlė su Jėzaus Kristaus statula. Senoliai pasakoja, kad vieną vasaros rytą piemenėliai šioje vietoje pamatė stovintį spindulį apsuptą Kristų. Nusigandę vaikai suklaupė ant kelių ir ėmė melstis. Kristus palaimino juos ir išnyko. Nuo to laiko čia iš visos Lietuvos atvažiuoja žmonės tikėdami, kad Krokulės vanduo stebuklingas. Nuo seno čia traukdavo maldininkų būriai į Švč. Trejybės atlaidus, švenčiamus pirmąjį sekmadienį po Sekminių.

Pasidairyti po šią vietovę ir atsigerti šaltinio vandens jums užteks 20 minučių.

O štai Šeimyniškių kaime Utenos turizmo informacijos centras siūlo apžiūrėti **Šeimyniškių atodangą su konglomerato uola**. Anksčiau šioje vietoje buvo žvyro karjeras. Kasant žvyrą buvo aptikti gana keisti iš molio ir akmenukų susidarę didžiuliai luitai. Pasirodė, kad tai – gana retas gamtos paminklas. Prie atodangos užtruksite taip pat apie 20 minučių.

Nuo Leliūnų iki Šeimyniškių atodangos nuvažiuosite apie 48 km. Jei keliausite dyzeliniu automobiliu, degalai jums kainuos apie 4,45 euro, jei benziniu – apie 4,8 euro.

Pasidairyti po šią vietovę ir atsigerti šaltinio vandens jums užteks 20 minučių.

O štai Šeimyniškių kaime Utenos turizmo informacijos centras siūlo apžiūrėti **Šeimyniškių atodangą su konglomerato uola**. Anksčiau šioje vietoje buvo žvyro karjeras. Kasant žvyrą buvo aptikti gana keisti iš molio ir akmenukų susidarę didžiuliai luitai. Pasirodė, kad tai – gana retas gamtos paminklas. Prie atodangos užtruksite taip pat apie 20 minučių.

Nuo Leliūnų iki Šeimyniškių atodangos nuvažiuosite apie 48 km. Jei keliausite dyzeliniu automobiliu, degalai jums kainuos apie 4,45 euro, jei benziniu – apie 4,8 euro."

